

ת"פ 5928/08 - מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים נגד שמעון כהן, מוחמד סעיד

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 5928-08 מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים נ' כהן ואח'
בפני כב' השופט דב פולוק

בעניין: מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים

המאשימה

נגד

1. שמעון כהן
2. מוחמד סעיד

הנאשמים

הכרעת דין

הנאשם הואשם בביצוע עבירה מרמה והפרת אמונים, עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין תשל"ז-1977 ועבירת שוחד, עבירה לפי סעיף 290 (א) לחוק העונשין תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

על פי כתב האישום, הנאשם, פקיד במחלקת השומה והגבייה של עיריית ירושלים, הפנה אנשים שפנו אליו במסגרת עבודתו ואשר נזקקו למדידת קרקע, למודד איברהים חג'יר אשר גבה מהם כסף תמורת המדידה. בשלוש מתוך עשרים הזדמנויות הוגשו מסמכים שערך חג'יר לנאשם בהם הוא "רשם ביודעין, בפנקסי העירייה נתונים כוזבים באשר לשטחם של הנכסים, כפי שהופיעו במסמכים. חג'יר שילם לנאשם סך של 1000 ₪ בעד רישום שלושת הרישומים הכוזבים בפנקסי העירייה."

חג'יר הגיע להסדר טיעון עם המאשימה, בכתב אישום מתוקן ונפרד (ת/15), על פיו נמחקה עבירת השוחד ועובדות כתב האישום המייחסות לחג'יר תשלום של 1000 ₪ לנאשם בשל שלושת הרישומים הכוזבים. חג'יר הודה והורשע ב-3 עבירות של קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין תשל"ז - 1977.

א. עבירת מרמה והפרת אמונים

הדין בעבירה זו, בנפרד משאלת הרישום כוזב וקבלת השוחד, התנהל סביב הפניית אנשים שפנו לנאשם במסגרת

תפקידו בעיריית ירושלים אותם הפנה לחג'יר כדי למדוד את שטח ביתם בתשלום וכן לאי קיומם של הנהלים על ידי הנאשם באשר לפתיחת תיקים וביצוע פעולות רישום במסגרת עבודתו.

לאחר ששמעתי את הראיות וסיכומי הצדדים התרשמתי שאין מחלוקת של ממש לגבי הרקע העובדתי הרלוונטי. טענת ב"כ הנאשם היא, שבהתחשב בקשיים ובעיכובים בביצוע מדידות על ידי העירייה של שטחי בתים בחלק המזרחי של ירושלים ובהתחשב בדחיפות ובנחיצות הרישום בעירייה לתושבים רבים הגרים בחלק המזרחי של העיר, אין לראות בהפניית האנשים על ידי הנאשם לחג'יר כהפרת אמונים, אלא כסיוע לאנשים במצוקה. ואם בעבירה עסקינן, אז לכל היותר עסקינן בזוטי דברים. לעניין הפרת נוהלי עבודה, עד כמה שהנאשם הפר נהלים אלה, הפנה ב"כ הנאשם לד"נ 1397/03 מדינת ישראל -נ- שמעון שבס 30.11.2004 (להלן: "שבס") והצורך לקבוע גבול בין התנהגות שעיקרה עבריינית לבין התנהגות שעיקרה משמעתית.

הרקע העובדתי:

בזמן הרלוונטי לכתב האישום, שימש הנאשם כפקיד במחלקת השומה והגביה בעיריית ירושלים. הנאשם הוא יליד סוריה, אסיר ציון, המדבר ערבית שוטפת. אי לכך, הוא היה הפקיד שטיפל בפניות תושבי מזרח ירושלים בענייני ארנונה. סגן המחלקה ומורשה חתימה, הממונה הישיר עליו, היה מר ברונז גוטמן. מנהל המחלקה, שישב במשרד בקומה מעל המחלקה, היה מאיר בן שטרית.

חג'יר עבד כמודד בחברה של פואד זאווי אשר נתנה שירותי מדידה לעיריית ירושלים. בשנת 2003, בשל מעשים פלילים של פואד, הופסקה העסקת חברת המדידה וכיוצא בזה גם עבודתו של חג'יר. בעניין זה, יצוין, שבשלב מאוחר יותר, נפסלה מועמדות של חג'יר לעבוד כמודד בעירייה, והוא פתח משרד למתן שירותי מדידה במזרח העיר.

בעקבות הפסקת עבודת החברה של פואד הוצא מכרז חדש וחברה בשם "מידות" החלה לספק שירותי מדידה לעירייה. לפי המידע שבפני בית המשפט, החברה לא פעלה לפי הרמה הנדרשת. בנוסף היו שני מודדים פנימיים של העירייה.

אישור רישום ארנונה חשוב מאוד לחלק מתושבי מזרח ירושלים לצורך קבלת ביטוח לאומי ושירותי בריאות. אי לכך, בניגוד לתושבים אחרים, יש תושבים ממזרח העיר המעוניינים לזרז את הליך הרישום אף אם פירוש הדבר שהם צריכים להתחיל לשלם מיסי ארנונה לעירייה.

חיוב הארנונה הוא פועל יוצא של שטח הנכס. שירותי המדידה לצורך קביעת מיסי ארנונה ניתנים בחינם על ידי העירייה.

במהלך הרגיל של עבודת הנאשם לא היה אמור לפתוח תיקי רישום נכסים חדשים כיוון שרישום זה טופל על ידי פקיד אחר בתיאום עם החברה הזוכה במכרז. כל פתיחת רישום נכס דורשת אישור מורשה חתימה. הנאשם פתח רישום בעירייה ל-574 נכסים במזרח ירושלים ללא אישור מורשה חתימה. בדיקה מדגמית של 10 תיקים הראה שלא היו בהם

המסמכים הדרושים בתיק או לא היו בהם מסמכים כלל.

גם תיק הקובע שטח נכס קטן יותר מהשטח שנקבע במקור לארנונה דורש אישור מורשה חתימה ובדיקה על ידי מודד מטעם העירייה.

הנאשם הסביר שבשל הקושי לבצע מדידות נכסים במזרח העיר באותה עת הוא פתח "תיקים זמניים" עד אשר החברה מטעם העירייה או מודד פנימי של העירייה יצליחו למדוד את הנכס. אציין, שמבחינה מעשית ומשפטית אין משמעות של ממש ל"תיק זמני" ותיק שנפתח ברישום הוא תיק לכל דבר.

במספר מקרים שאינו ידוע במדויק, אנשים שפנו לנאשם במסגרת תפקידו כפקיד שומה, הופנו על ידי הנאשם לחג'יר כדי שחג'יר ימדוד את הנכס ויערוך תסקיר. לשירות זה נאלצו הפונים לשלם סכום של 500 ₪ ואף יותר. אדם שפנה ושילם לחג'יר זכה לטיפול מזורז "תוך 24 שעות" וקיבל את הרישום ואת האישור הנדרש מהנאשם.

דין:

בסיכומי בעל פה, ב"כ הנאשם השווה את הפניית האנשים לחג'יר על ידי הנאשם למצב בו אדם ממליץ על עורך דין או רופא. אין ממש בהשוואה זו. האנשים שפנו לנאשם במסגרת תפקידו לא ביקשו שם של מודד אלא ביקשו לקבל שירות שהנאשם היה חייב לתת כפקיד שומה, שירות שאינו תלוי באדם בשם חג'יר, שירות האמור להינתן על ידי העירייה ללא תשלום. תפקידו של הנאשם אינו לייצר פרנסה לחג'יר.

ניתן להבין את הפגם בהתנהגותו של הנאשם אם נבחן כיצד נדרש היה הנאשם לפעול כדי לסייע לאדם הזקוק בדחיפות לרישום נכס בארנונה על מנת להוכיח תושבות בעיר ירושלים. הנאשם היה יכול לפנות לממונה עליו כדי לתאם טיפול מזורז לביצוע המדידה בנכס. לחילופין, היה ניתן לסכם עם הממונה שהפונה יגיש שרטוט על פי מדידות שהפונה ביצע והרישום והחיוב יסתמכו על השרטוט עד לבדיקה על ידי מודד העירייה.

לא רק מעדותו של בן שטרית אלא גם מעדותו של ברונו גוטמן, עד הגנה והממונה הישיר של הנאשם, עולה שמעשיו של הנאשם עם חג'יר נעשו בסתר וללא ידיעת הממונים על הנאשם. הדבר מעיד כאלף עדים שהנאשם היה מודע לכך שמעשיו פסולים. הנאשם נתן לפונים לקבלת שירות בעירייה להבין שהטיפול בבקשתם תלוי בשימוש במודד ספציפי בשם חג'יר תמורת תשלום, מודד שנפסל מלהגיש מועמדות לביצוע מדידות לעיריית ירושלים.

האם הפניית אנשים הפונים לעירייה לחג'יר למדידה בתשלום וסטיית הנאשם מהנהלים בעבודה, כשלעצמה ובלי עניין השוחד, מהוות עבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין?

יש להשיב לשאלה זו בחיוב.

הערכים המוגנים על ידי סעיף 284 לחוק העונשין הינם:

1. השמירה על אמון הציבור בעובדי הציבור;
2. השמירה על טוהר המידות של עובדי הציבור;
3. השמירה על אינטרס הציבור שעליו מופקד עובד הציבור.

(ראה: דנ"פ 1397/03 **מדינת ישראל נ' שמעון שבס**, ניתן על ידי השופט ברק, ביום 30.11.2004) - להלן: "דנ"פ 1397/03 שבס").

"הערך המוגן העומד ביסודה של עבירה זו הוא להבטיח שעובד הציבור הנתון במצב של אמון כלפי המדינה, כלפי הציבור, ישתמש בכוחות ובסמכויות שהקנתה לו המדינה, למטרות שלשמן הופקדו בידיו. במסגרת תפקידו חייב עובד הציבור לשרת את האינטרס הציבורי. אל לו להשתמש בכוחות ובסמכויות למטרה זרה או להגשמת כל אינטרס אחר. השימוש בסמכויות ובכוחות שהופקדו בידיו בא לשרת את האינטרס, שהכוח והסמכות באו להגשים, ותו לא. עובד ציבור המפר את האמון שניתן בו והפועל באופן שאינו מגשים את האינטרס שעל מילויו הופקד- מפר אמונים. בכך מתבטא הרצון למנוע מעובד ציבור להימצא במצב דברים שבו בשל קבלת מתת ממי שנזקק לשירותיו הוא מעמיד עצמו במצב של התחייבות ושל ציפייה להדדיות, העשויים להשפיע על שיקול-דעתו השלטוני כמו גם הרצון למנוע מעובד הציבור להימצא במצב של ניגוד עניינים ולהשתמש בסמכויותיו למטרות פרטיות, שכן עצם ההימצאות במצב דברים זה פוגעת באמון הציבור בשירות הציבורי. המטרה של האיסור הפלילי היא להבטיח התנהגות ראויה של עובדי ציבור ולשמור על טוהר מידותיהם".

(ע"פ 6916/06 **אטיאס נ' מדינת ישראל** ניתן על ידי השופט ג'ובראן ביום 29.10.2007).

הסעיף מגדיר שתי התנהגויות האסורות על עובד הציבור. האחת מעשה שנעשה במרמה והשנייה מעשה שנעשה תוך הפרת אמונים:

"מעשה מרמה"

מעשה מרמה נעשה כאשר אדם מרמה אחר בכוונה על ידי דברים שהוא יודע שאינם אמת או שאינו מאמין שהם אמת. מרמה יכולה להתבטא הן בהצגת מצג פוזיטיבי שקרי והן בהצגת מצג שקרי על דרך של העלמת עובדה בכוונת תחילה.

סעיף 414 לחוק העונשין מגדיר מהו "מעשה מרמה" וקובע כי:

"מרמה" - טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת; ו"לרמות" - להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל;

נדרש שעושה העבירה יהיה במצב נפשי של ידיעה ואי אמון במצג השקרי אותו הוא הציג, בעניין זה, לשם קיומו של יסוד המרמה נדרשת כוונה לרמות.

קדמי מצוין בספרו: "נראה כי למושג "מרמה" תינתן בהקשר הנדון כאן אותה משמעות שיש לו בסעיף 414 לחנ"ש בקשר לעבירת המרמה, התיאום המתחייב מן העניין" (קדמי, "על הדין בפלילי-חוק העונשין", חלק שלישי, עמ' 1685).

"הפרת אמונים" -

השמירה על אמון הציבור, על טוהר המידות ועל תקינות המנהל מונחים ביסוד התפיסה שעובד הציבור הוא נאמן הציבור.

עובד ציבור חב אמונים כלפי המדינה שהעניקה לו סמכויות וכוחות. סמכויות אלו הוענקו לו אך ורק על מנת למלא את תפקידו כעובד הציבור. עובד ציבור המפר את האמון שניתן בו והפועל באופן שאינו מגשים את האינטרס שעל מילוי הופקד מפר אמונים.

גבולותיה של עבירת הפרת אמונים הם מעורפלים. בקביעת גבולותיה של העבירה יש לשים לב שלא לתת לה פירוש רחב מדי שישתרע על התנהגות שעיקרה בעלת אופי משמעותי עם זאת יש להימנע מלתת לעבירה פירוש מצמצם מדי שישלול את כוחו של החוק בשמירה על הערכים המונחים ביסוד השירות הציבורי. במתן פירוש לאיסור הפלילי של הפרת אמונים יש לשים לב לכך שיסודות העבירה ישקפו התנהגות פסולה בעלת היבט פלילי.

(דנ"פ 1397/03 שבס).

בדנ"פ 1397/03 שבס נקבע שהמילים "הפוגע בציבור" אינן מבטאות "תוצאה" אלא מאפיין של מעשה המרמה או הפרת האמונים ושעבירת המרמה והפרת האמונים היא עבירה התנהגותית. הפגיעה בציבור אינה חייבת לבוא לידי ביטוי בנזק חמור שנגרם לציבור ויכול להיות שתבוא לידי ביטוי בנזק מופשט כגון פגיעה באינטרס ציבורי או בערך בעל אופי ציבורי. כן נקבע שיש לפרש את המושג "הפוגע בציבור" באופן גמיש ורחב.

(ראה גם: ע"פ 355/88 רפאל לוי נ' מדינת ישראל (ניתן על ידי השופט לוי, ביום 4.9.1989).

בדנ"פ 1397/03 שבס נקבע שעבירת המרמה והפרת האמונים היא עבירה התנהגותית, שכן נקבע שם שהדרישה "הפוגע בציבור" מהווה מאפיין של המעשה ולא תוצאה.

לאור זאת היסוד הנפשי הנדרש לצורך ביצוע העבירה הינו של "מודעות" כלפי טיב המעשה וכלפי התקיימות הנסיבות, היינו התקיימות היסודות העובדתיים של העבירה. בענייננו זו מודעות עובד הציבור לעובדות היוצרות את ניגוד העניינים בו הוא נתון, להתנהגות ולנסיבות הפיזיות שבגינן ניגוד העניינים בו הוא נתון פוגע בציבור. עם זאת לא נדרש שעובד הציבור יהא מודע לכך שמעשהו מהווה הפרת אמונים או שמעשהו פוגע בערכים שעבירת המרמה והפרת האמונים נועדה להגן עליהם.

דרישת החוק היא למודעות בפועל על כן התרשלות אינה מספיקה אולם מי שעצם את עיניו ונמנע מלברר רואים אותו כמי שהיה מודע לפרטי היסוד העובדתי.

הנאשם נתן לאנשים להבין שאם הם מבקשים לקבל שירות ממנו כפקיד של העירייה הם חייבים לשכור את השירות של חג'יר תמורת כסף. התנהגות זאת מהווה גם מרמה וגם הפרת אמונים. שכן, היא מייצרת מצג שקרי בפני הפונה לפיו הדרך היחידה לטיפול נאות ומהיר בבקשתו בפני הפקיד, הנאשם, היא באמצעות פניה אל אותו גורם חיצוני ספציפי בתשלום. התנהגות הנאשם מהווה הפרת אמונים הואיל ויש בהפניה של הגורם המטפל, הנאשם, לגורם החיצוני הספציפי והתניית הטיפול בבקשה של הפונה לשירות באותו גורם ובתשלום, ליצור בלב הפונה הרגשה של יחסים בין הפקיד או העירייה לבין אותו גורם חוץ שיסודם בשחיתות, בשוחד ובקיום אינטרסים כספיים לטובת הגורם החיצוני על חשבון האינטרסים של הפונה. בכך יש פגיעה באמון הציבור ביושר ובטוהר המידות של העירייה בטיפול בתושביה וביצירת הרגשה שהטיפול בבקשת התושב לגורם הציבורי משמש לקידום האינטרסים הפרטיים והכספיים של גורם מקושר ו"קרוב לצלחת" לפקיד ולעירייה.

אשר על כן החלטתי להרשיע את הנאשם בעבירת מרמה והפרת אמונים, עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין תשל"ז-1977

ב. עבירת השוחד:

הראיות נגד הנאשם להוכחת ביצוע עבירת השוחד:

(א) מזכר שערך רפ"ק שמעון הרוש מיום 25.5.06 (נ/5):

על פי המזכר, במהלך תחקור הנאשם, הוא הודה בפני הרוש "שקיבל שוחד מאיברהים (חג'יר ד.פ.) בסכום שאינו עולה על 1,000 ₪ בכמה פעמים ואמר כי עשה את זה מתוך טעות".

ובהמשך המזכר: "לאחר ש(הנאשם ד.פ.) הודה בפני כי קיבל שוחד מאיברהים בעניין הארנונה לקחתי אותו לחוקר עמירם מורלי שיגבה ממנו עדות".

(ב) אמרת הנאשם מיום 25.5.06 (ת/6) בפני החוקר עמירם מורלי:

"אני לקחתי כסף מאיברהים חג'יר רק בגלל שהיה בא אלי ולא כדי לעשות דברים נגד חוקי העירייה, אלו היו מקרים בודדים, אפילו הייתי אומר מקרה בודד חד פעמי, (ת/6 שורות 3-4).

"זה היה לפני חודש משהו כזה, איברהים חג'יר נתן לי כסף...מאות בודדות בין 200 ₪ - 400 ₪ הוא נתן לי אותם עבור זה שהיה יושב אצלי במשרד שלי בעירייה על מנת לרשום את הארנונה, את הכסף שהוא נתן לי לקחתי ושמתי בכיס שלי (ת/6 שורות 6 - 8). הנאשם אמר לחוקר שהוא לא זוכר "עבור איזה אדם" קיבל את הכסף מחג'יר או את התאריך המדויק. לדבריו, חג'יר הגיע אליו בשעות העבודה הרגילות בבוקר. "עשיתי את טעות חיי, לא הייתי צריך לקחת את הכסף הייתי צריך לצעוק במקום ולהזמין משטרה" (ת/6 שורות 18 - 19). לשאלות נוספות של החוקר הנאשם חזר ואמר שמדובר במקרה בודד ושחג'יר הגיע למשרדו לקבלת קהל בעירייה עם הכסף במעטפה.

בעימות בין הנאשם לבין חג'יר (ת/4) מיום 25.5.06 אמר הנאשם שאיברהים "שילם לי חד פעמי" (שורה 25) שהוא לא יודע עבור מה שולם לו הכסף ושהכסף היה במעטפה. חג'יר הכחיש שהוא נתן כסף לנאשם "אני מעולם ללא נתתי לו

כסף אני נשבעתי לכם שמעולם לא שילמתי לו (פונה לנאשם) אני נתתי לך כסף? אני לא נתתי לך. " הנאשם השיב "אתה נתת לי פעם אחת." (שורות 39 - 41).

בהודעה הראשונה של חג'יר מיום 22.5.06 בשעה 14:30 הוא אינו מייחס לנאשם קבלת שוחד.

בהודעה נוספת (נ/2) מיום 23.5.06 חג'יר מודה שהוא קיבל שוחד מ-20 אנשים כדי להקטין להם את שטח הנכס בשרטוטים שערך עבורם. החוקר שאל "האם שמעון ידע כי אתה מגיש לו מפות מזויפות" להקטנת השטח וחג'יר משיב ש"הוא לא ידע" (נ/2 שורות 55 - 57). חג'יר ממשיך ואומר "אבל נזכרתי שקרה שפעמיים או שלוש פעמים אני הבאתי לו (לנאשם ד.פ.) תכניות של בתים בגודל של 90 מטר במקום 98 מטר של קליינטים שלי ושמעון גילה דרך המחשב שלו שגודל הדירות הללו היא 98 ולא 90 ולכן רשם אותם בגודל 98. והיו כשלושה מקרים אותם השאיר בגודל 90 במקום 98 וזאת כי אני אמרתי לו שזו דירה על הגג או ליד הדירות שגודלן 98 מטר לכל דירה. רק רגע האמת היא שהיו כשלוש פעמים ששמעון ידע שאני מגיש לו תכניות בניה עם מטרז' יותר נמוך מהמטרז' האמיתי ואני ביקשתי ממנו שיקבל אותן ויעביר אותן ושמעון הסכים כי הוא חבר שלי ... (נ/2 ע' 2 שורה 57 - ע' 3 שורה 8).

לשאלת החוקר "האם שמעון קיבל משהו בתמורה לכך שרשם לך מטרז' פחות מהמטרז' האמיתי בשלוש המקרים שהוא ידע שמדובר במטרז' מופחת" השיב חג'יר "המדובר בשלוש מקרים שהוא (הנאשם ד.פ.) שלח לי אותם אני אישית לא נתתי לו שום דבר בתמורה לרישום מופחת אבל יכול להיות שהקליינטים שלי נתנו לו שוחד ישירות (נ/2 ע' 3 שורות 20 - 25).

בהודעה שרשם חג'יר בכתב ידו ביום 23.5.06 הוא רשם שהנאשם ידע על 3 תכניות בלבד שהיו מזויפות שהוא הגיש ושכל מה שאמר בהודעתו מיום 23.5.06 היה אמת (ת/16).

בעדותו בבית המשפט חג'יר אמר שהוא שילם לנאשם 200 ₪ על כל בקשה להפחתת נכס שהוא הפנה אליו. אדרבא, לדבריו הנאשם היה מודיע לו להפחית לשטח מסוים במקום השטח האמיתי. למשל, במקום 130 מטר ל-80 מטר (ע' 159 לפרוטוקול שורה 27 - ע' 160 שורה 7).

הנאשם בעדותו בבית המשפט חזר ואמר שזו הייתה טעות להפנות אנשים לחג'יר אך הכחיש שקיבל כל תמורה מחג'יר.

במשפט הזוטא הסביר הנאשם שהוא הודה בקבלת כמה מאות שקלים במעטפה מחג'יר כי פחד מאוד להיות במעצר בשל היותו אסיר ציון שישב חצי שנה בכלא סורי ועבר שם עינויים יומיומיים. לדבריו, הרוש הסביר לו שאם יודה "במשהו קטן" ישוחרר באותו יום (ראה ע' 34 - 35 לפרוטוקול וכן החלטת בית המשפט מיום 27.4.11).

לאחר ששמעתי את העדים והתרשמתי מהם ולאחר שעיינתי בחומר הראיות ושקלטיו, הגעתי למסקנה שעלי לזכות את הנאשם מהעבירה של קבלת שוחד.

עצם המצב לפיו פקיד עירייה מנצל את תפקידו כדי לקדם את האינטרסים הכספיים של גורם חיצוני מעורר חשד לפיו הפקיד פועל עם הגורם החיצוני לשם קבלת הטבה כספית, קרי: שוחד. אולם הדבר אינו מתחייב ואין בהפניית אנשים לחג'יר על ידי הנאשם, כשלעצמה, כדי להביא להרשעתו בעבירת השוחד.

הנאשם הואשם בכתב האישום בעבירת שוחד בכך שקיבל מחג'יר סך של 1000 ₪ בעד רישום שלושה רישומים כוזבים (הקטנת שטח נכס) בפנקסי העירייה. אולם, לא הוכח בפני בית המשפט, אפילו מקרה אחד, בו הנאשם רשם רישום כוזב של שטח נכס. איפכא מסתברא.

המאשימה הצביעה על מקרה לפיו לעד התביעה סאמר סלימה רשם הנאשם הפחתת נכס מ-115 מ"ר ל-95 מ"ר ללא אישור של מורשה חתימה. אולם, העדר אישור של מורשה חתימה אינה הוכחה שהרישום היה כוזב אלא שהנאשם לא פעל בהתאם לנהלים. כאמור הרשעתי את הנאשם בעבירה של מרמה והפרת אמונים. יחד עם זאת, לא הובאה כל ראיה ששטח הבית אינו 95 מטר כפי שנרשם.

העירייה הוציאה דו"ח (ת/20) לגבי כל המקרים בהם הופחת שטח נכס בתקופה הרלוונטית. 16 מקרים שהתייחסו להפחתת שטח נכסים במזרח העיר קשורים לנאשם. ב-14 מהמקרים מדובר בפיצולים ואיחודים של נכסים כך שלא הייתה הפחתה של החיוב בפועל ואין מחלוקת לגבי רישומים אלה (ראה נ/19 ועדותו של מאיר בן שטרית). בשני הנכסים האחרים בנכס אחד מדובר בהפחתה של 2 מטר בלבד ואילו בנכס השני מדובר על הפחתה של 20 מטר. הנאשם נתן הסבר באמרתו (ת/7) לפיו התייחס לתיקון טעות בהקלדת השטח. כאמור, אין כל ראיה בפני בית המשפט השוללת את ההנחה לפיה השטח שנרשם על ידי הנאשם הוא השטח האמיתי.

בנ/2 חג'יר ייחס לעצמו 20 מקרים של הפחתה כוזבת של גודל הנכסים בתרשימים שהכין כשלדבריו בשלושה מהמקרים הנאשם כביכול היה מעורב ביודעין. אולם, על פי דו"ח העירייה, היו רק 16 הפחתות מיום 1.1.2005 כך שאין אפילו 3 מקרים שקיים לגביהם סימן שאלה. 14 מתוך 16 המקרים היו טכניים ללא הפחתת חיוב הארנונה וברור שאיש לא היה משלם "שוחד" לחג'יר כדי להישאר עם אותו סכום חיוב של ארנונה.

חוסר מהימנותו של חג'יר רק מתחזקת בעקבות ריבוי גרסאותיו. הפעם הראשונה שבה הוא העיד על מתן כסף לנאשם הייתה בעדותו בבית המשפט. עדות זאת הינה עדות כבושה ואף נדרש מבית המשפט לשקול את האפשרות שיש לחג'יר שיקולים אישיים לא חיובים כלפי הנאשם כתוצאה מהחקירה וההליכים המשפטיים שננקטו נגדו.

בהתחשב באמור לעיל, הגעתי למסקנה שאין לתת אימון בעדותו של חג'יר.

אמנם, הסדר הטיעון בו נמחקו עבירות השוחד נגד חג'יר אינו מחייב את המסקנה לפיה לא היו ראיות בידי המדינה כדי להוכיח את גרסתה. יחד עם זאת, אין זה מחזק את גרסת המאשימה.

הראיה הנוספת היחידה נגד הנאשם היא דברי הנאשם בעת מעצרו. בעניין זה, הנאשם טען שהרוש אמר לו שאם הוא יודה במשהו קטן הוא ישוחרר. הנאשם אסיר ציון שעבר עינויים בכלא סורי. גם אם לא שוכנעתי במשפט הזוטא שהיה מקום לשלול את אמרות הנאשם, ברור שבית המשפט חייב לבחון את המשקל שיש לייחס "להודאה" של הנאשם ביום המעצר. הרוש רשם מזכר (נ/5) לפיו הנאשם דיבר על מספר מקרים בהם קיבל שוחד מחגי'ר בסכום כולל של 1000 ₪. הדברים שנרשמו במזכר על ידי הרוש, כביכול, נאמרו במהלך תחקור הנאשם לפני מתן הודעתו, הנאשם אינו חתום על המזכר והמזכר לא הוקרא בפניו. הנאשם מסר גרסה שונה במספר פרטים מהגרסה שבמזכר על אף שהמזכר הועבר בסמוך לתחקור ולמסירת ההודעה שנרשמה בפני החוקר מורלי.

לעומת זאת, גרסתו של הנאשם בת/6 הינה כה לא הגיונית עד שאפשר ליישבה עם טענת הנאשם לפיה הוא ביקש "להודות במשהו קטן" לאור הבנתו שהדבר יביא לשחרורו באותו יום. על פי ת/6, חגי'ר פתאום הופיע בעת קבלת הקהל בשעות הבוקר בעירייה, התיישב מולו ומסר לו מעטפה אשר הכילה 200 ₪ - 400 ₪. גרסת הנאשם שחגי'ר פתאום מחליט לשלם לו שוחד מיוזמתו, כשמקום התשלום הינו מקום בולט ופומבי, וכשהנאשם אינו יכול לדייק לגבי הסכום, היא גרסה תמוהה ולא אמינה. עובדה היא שגם המאשימה לא הסתמכה על דברי הנאשם בת/6 בעובדות כתב האישום והדבר אומר דרשני. המצב המוזר לפיו במהלך העימות הנאשם מתעקש שחגי'ר אכן הביא לו את המעטפה עם הכסף חרף ההכחשות של חגי'ר, מחזק גם הוא את המסקנה לפיה הנאשם שוכנע שהיה עליו להודות "במשהו קטן" כדי שישוחרר באותו יום.

לאור כל האמור, לא שוכנעתי שיש בראיות שבפני כדי להרשיע את הנאשם בעבירת שוחד והנני מזכה אותו מהעבירה לפי סעיף 290(א) לחוק העונשין תשל"ז - 1977.

סיכומי של דבר: הנני מרשיע את הנאשם בעבירת מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 המיוחסת לו בכתב האישום ומזכה את הנאשם מעבירת שוחד, לפי סעיף 290(א) לחוק העונשין תשל"ז - 1977.

ניתנה היום, ט' אלול תשע"ד, 04 ספטמבר 2014, במעמד הצדדים.